

La pujada del rei Martí

La pujada del rei Martí es troba situada al cor del barri vell, i enllaça el carrer de Bellcaire amb el Portal de Sobreportes després que a mig camí encreuat amb el carrer d'en Francesc Samsó i el carreró de Transfigueres. El seu trajecte queda ben diferenciat en dos trams: un primer que es configura en base a estatges habitats, i un segon que voreja amb diversos edificis de caire religiós que hi foren instal·lats des dels segles XVII i XVIII.

ENTRE DUES TRADICIONS

El nom més antic referit al carrer data de l'any 1333, quan se l'esmena com a carrer del Llop. La tradició conta que un nano fou atacat en aquest indret per un llop que el devorà, la qual cosa quedà perfectament reflectida durant anys i panys per l'existència al dintell de la casa n° 9 de la figura d'una fera en actitud de devorar una criatura. Aquesta escultura, després de patir una peripècia que expliquem més avall, es conserva actualment al Museu d'Art de Girona.

Tanmateix, tenim referències documentals que proven l'antiguitat de la figura del llop en aquest carrer: el mes de desembre del 1462 hi ha una disputa entre el prevere Rafel Pou i els fills del pare Joan Vilar, per un alberch que el primer posseïa «en lo carrer del Llop, en lo linder del portal del qual alberch es esculpit hun lop mordent hun infant...». La cita és contundent tant en la situació com en l'explicació de l'esmentada figura.

El carrer del Llop seguiria conservant aquest nom llarg temps, fins que a la segona meitat del segle XIX ja comença a conivir amb un altre nom: baixada de les caputxines, en al·lusió al convent d'aquest orde. Segons el Dr. Marquès, abans havia rebut el nom de carrer de Sobreporta,

tal com apareix esmentat l'any 1752.

La convivència d'ambdós noms fins i tot s'arribà a oficialitzar en alguns plànols de començament d'aquest segle — com el realitzat per l'arquitecte municipal Martí Sureda — on apareix el primer tram amb el nom de carrer del Llop; i el segon tram amb la denominació de carrer de les Caputxines. I tot i així, al cap de poc les dues accepcions quedaren bandejades; per acord de l'Ajuntament del dia 20 d'abril del 1904 — i a petició dels veïns — se li posa el nom de Rei Martí. En aquest cas també es fa recurs a una tradició segons la qual aquest rei havia nascut a Girona, on residia llargues temporades. En realitat, Martí I de Catalunya-Aragó i rei de Sicília, dit l'Humà (Perpinyà, 1356-Barcelona 1410) no nasqué a la nostra ciutat, si bé el 1399 ens concedí un privilegi pel qual hom podia celebrar les Fires de Sant Narcís.

Encara hi hagué dos intents, no reeixits, de canviar-li el nom: pel juliol del 1931 el «Centre Republicà radical autonomista» demana que s'anomeni «carrer del Valero Leal», regidor republicà dels primers anys de segle, i el 1937 la CNT li vol posar el nom de la coneguda dirigent revolucionària Rosa Luxemburg.

EL ROBATORI DEL LLOP

Per amabilitat del l'amic Emili Massanas hem tingut coneixement d'un document que relata una curiosa facècia que li tocà de viure a la figura escultòrica del llop. A mitjan any 1920 la Comissió a Monuments Històrics i la Delegació de Belles Arts denunciava la seva desaparició, i després de les indagacions pertinents es descobria que havia estat tret de la façana de la casa n° 9 pel paleta Francesc Ordeig, el qual l'havia tramès a Barcelona el 3 de setembre del mateix any a un tal Francesc de Paula

Joan Comalat ha captat una insólita perspectiva del carrer, que queda situat a l'esquerra de la imatge. En primer terme, la part exterior de la capella de sant Narcís, a la parròquia de sant Feliu, al campanar de la qual apareix per darrera. A l'extrem esquerre de la imatge, el convent de les caputxines de clausura. S'aprecien també dues capelletes adossades a les façanes.

Llorens. Finalment, la figura era remperada i arribava a Girona procedent de Barcelona mitjançant ferrocarril la nit del dia 9 de novembre del 1920, i es dipositava a l'ajuntament. A partir d'aquest moment perdem la pista de la destinació de la peça, tot i que J. Pla i Cargol assenyala que el 1944 era al Museu de Sant Pere de Galligants i enguany hem pogut comprovar que s'exposa al Museu D'art.

UN ANTIC PAS

En opinió de l'arqueòleg Josep Maria Nolla, la famosa Via Augusta romana passava per aquest carrer, la qual cosa es confirmà quan en les obres d'arranjament empreses els anys 1958 i 1962 s'hi trobà ceràmica romana, fragments de vidre i tegulae. On s'alça actualment l'església de Sant Feliu hom hi ha situat a nivell d'hipòtesi, però amb elements a tenir ben presents, l'existència d'una necròpolis de la qual haurien sor-

tit els vuit espectaculars sarcòfags que hom pot admirar a l'absis de l'església.

Altrament, hom prohibí freqüentment el pas per aquest carrer: el 1685 hom impedia una fita de pedra, la qual es tornà a instal·lar el juny de l'any 1913 a instància del bisbe de la diòcesi «a fin de evitar que la trepidación producida por el tránsito de carruajes cause perjuicio en el Sagrado Cuerpo del Glorioso Patrón y Mártir San Narciso que se conserva en la Capilla de su nombre en dicha Parroquia». La proximitat de la capella de Sant Narcís al carrer, i el trontoll dels carros desfermats en la baixada fa prendre a l'Ajuntament gironí aquest singular acord.

ELS EDIFICIS RELIGIOSOS

El carrer connectava amb el barri de Sant Pere mitjançant un pont que creuava el riu Gallegants. Pel 1870 era de fusta i fou enderrocat per necessitats de defensa de la ciutat amb motiu de la guerra carlina, malgrat que a causà de la pressió dels veïns el 1876 es reconstruí, si bé quatre anys més tard ja es trobava mig desgavellat. Ja entrat el segle XX es contruí al mateix lloc una passera de formigó, i actualment en lloc del pont hi ha una plataforma damunt el riu que permet el trànsit dels cotxes i el fàcil accés a la plaça de Sant Pere. El seu paviment de llambordes ha estat anegat els anys 1904, 1928 i 1982, quan es re-

novaren a l'ensems els serveis d'aigua i clavegueram.

Com ja hem assenyalat anteriorment, el carrer té dos trams ben diferenciats. El primer ha estat dedicat secularment a habitacles i comerços: a més de l'alberg del llop datat l'any 1462, sabem que a mitjan segle XVI tenia 8 cases habitades per dos traginers, un hostaler, un bracer, dues vídues i dues dones d'ofici desconegut, mentre que l'any 1651 hi són comptabilitzades només 5 famílies: un noble, un donzell, un notari, un baster i una vídua. L'augment del nivell de vida dels seus nous ocupats és ben palès.

Encara actualment aquest primer tram és de cases de pedra de dos i tres pisos d'alçada, on hi ha un hotel-residència, una galeria d'art i una perruqueria.

El segon tram conserva la seva fesomia tradicional. A una banda hi ha el convent de les monges caputxines (1618), quer compta a la façana amb una senzilla fornícula, i que conserva la seva església datada de l'any 1636. L'any 1947 el bisbe Dr. Cartaña els beneí la nova campana en substitució de l'anterior, que havia estat destruïda el 1936. Actuaeren de padris Francesc Geli i Freser — actual propietari d'una coneguda llibreria — i la seva muller Maria Pérez i Claràs.

Ja a la cruïlla del carrer podem contemplar l'església de Sant Lluc, la primera pedra de la qual es col·locà el setembre del 1724. Les obres s'acabaren l'any 1729. Tot el costat dret del segon tram és ocupat per l'església de Sant Feliu, i concretament per la capella de Sant Narcís. Segons el Dr. Marquès, fou construïda en un solar procedent de l'enderroc d'algunes cases antigues, posant-se la primera pedra el 1782 i procedint-se al trasllat definitiu de les restes del sant exactament deu anys després.

Per a l'amant dels detalls escultòrics assenyalarem que a la façana de la casa n° 9, i quasi tocant a terra, hi ha una representació en pedra d'una creu en forma de relleu.

Ramon Alberch i Fugueras

CAIXA D'ESTALVIS PROVINCIAL

BORSA DE BARCELONA

	anterior	dia 18			
AIGUA, GAS I ELECTR.			Ind. Aragonesas	132	132'50
Catalana de Gas	101	100	Española de Carburos	385	385
Aigües de Barcelona	104'50	103'25	Española de Petróleos	147	150
Eléctricas de Zaragoza	168	—	Explosivos Rio Tinto	42'75	43
Enher	—	55			
Fecsa	71	72'50	CIMENTES		
Fenosa-Unión Eléctrica	75	75'50	Asland	145	149
Hidruña	68	70	Sanson	230	P.228
Hydroeléctrica Española	83'50	86	Dragados y Construcciones	174	177'75
Iberduero	96'25	98	Fomentos y Obras	260	260
Sevillana de Electricidad	75	76			
BANCOS			SIDERÚRGICAS		
Atlántico	—	—	Altos Hornos de Vizcaya	35	33'50
Bilbao	337	337	Citroën Hispania	46	D.48'50
Central	310	310	Femsa	—	—
Comercial Transatlántico	411	D.412	Fasa Renault	85	—
Banesto	327	—	Finanzauto	—	—
Exterior	203	—	La Farga Casanovas	—	—
Hispano Americano	159	158	Material y Construcciones	—	—
Popular Español	384	380	Metalúrgia Sarita Ana	—	—
Santander	348	348	Motor Ibérica	70	70'25
Vizcaya	429	429	Seat	—	—
Fomento	167	—			
Industrial de Catalunya	—	—	DIVERSES		
Urquijo	—	—	La Seda de Barcelona	159	158
Banco Unión	—	—	Sniace	D.69'50	70
			Torras Hostench	—	—
			Tubacex	P.61'50	62
QUÍMICAS			Campsa	—	—
S.A. Cros	51	51'75	Telefónica	125	—

Cotització de divises 18 de març

	Comprador Ptes.	Venedor Ptes.
Dòlar USA	186.764	187.232
Dòlar Canadà	134.657	134.994
Dòlar Australià	128.961	129.284
Franc Francès	18.107	18.153
Lliura esterlina	204.040	204.551
Lliura irlandesa	172.197	172.628
Franc suís	64.903	65.065
100 francs bel.	275.240	275.929
Marc alemany	55.311	55.450
100 lires italianes	8.769	8.791
Florí holandès	48.904	49.026
Corona sueca	19.502	19.551
Corona danesa	15.466	15.505
Corona noruega	19.373	19.422
Marc finlandès	26.780	26.847
100 Xil. austr.	787.039	789.009
100 Escuts port.	100.546	100.798
100 lens japon.	71.739	71.918